

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖ

VALSTYBINIO AUDITO ATASKAITA

VALSTYBINĖ MOKESČIŲ INSPEKCIJA PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSŲ MINISTERIJOS

2004 m. kovo 30 d. Nr. 1010-1-18
Vilnius

Valstybės kontrolės 2003-05-19 pavedimu Nr. 1010-1 ir 2003-10-29 pavedimu Nr. 1010-1-1, mes atlikome Valstybinėje mokesčių inspekcijoje prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (Vasario 16-osios g. 15, LT-01514 Vilnius, kodas 8865975) valstybinį finansinį auditą, kurio tikslas – nustatyti, ar asignavimų valdytojo teikiamos 2003 m. finansinės ataskaitos parodo tikrą bei teisingą būklę ir ar jos sudarytos remiantis Lietuvos Respublikos įstatymais ir kitais teisės aktais, bei atlikti finansinės atskaitomybės ir sandorių auditą, apimančių teisės aktų laikymosi priežiūrą. Atlikome 2004-01-01 Išlaidų sąmatų vykdymo balanso (forma Nr.1), Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo apyskaitos (forma Nr. 2) ir kitų apyskaitų (formos Nr. 3-1, 3-11, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14) bei paaiškinamojo rašto auditą.

Ši ataskaita:

- yra sudėtinė išvadų, teikiamų Lietuvos Respublikos Seimui dėl metinės valstybės biudžeto įvykdymo apyskaitos, biudžeto projekto bei ataskaitos apie valstybei nuosavybės teise priklausantį turtą, dalis;
- pateikia tik audito metu atliktus dalykus ir nustatytus faktus, o finansinės atskaitomybės vertinimas bus pateiktas valstybinio audito išvadoje, kuri bus pateikta Valstybinio audito reikalavimų nustatytu laiku.

Finansinis auditas atliktas pagal valstybės kontrolieriaus 2002-02-21 įsakymu Nr. V-26 patvirtintus Valstybinio audito reikalavimus (Žin., 2002, Nr. 20-790) ir vadovaujantis kitais teisės aktais, reglamentuojančiais biudžetinių įstaigų apskaitos tvarkymą ir asignavimų naudojimą.

Finansinio audito metu ištyrę vidaus kontrolę ir rizikos faktorius (veiksnius), susijusius su įstaigos veikla bei apskaitos sistemomis, mes parengėme audito programas (ilgalaikio turto, darbo užmokesčio, kitų išlaidų darbams, prekėms ir paslaugoms) ir atlikome savarankiškas (detalias) procedūras, sumažinančias audito riziką, bei surinkome įrodymus, reikalingus valstybinio audito ataskaitai ir nuomonei pagrįsti.

Bendra informacija apie audituotą subjektą

Pagal Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo (1995-06-28 Nr. I-974) 8 straipsnį, Valstybinė mokesčių inspekcija (VMI) yra valstybės institucija, įsteigta prie Finansų ministerijos, finansuojama iš valstybės biudžeto ir kitų lėšų bei atskaitinga finansų ministrui. Ją sudaro Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (VMI prie FM) ir teritorinės valstybinės mokesčių inspekcijos, kurios yra juridiniai asmenys, turintys savo sąskaitas banke, antspaudus ir bendrą simboliką.

Svarbiausias VMI prie FM uždavinys – įgyvendinti mokesčių administravimo politiką ir nustatyti mokesčių administravimo prioritetus, procedūras bei tvarką.

Audituoju laikotarpiu VMI prie FM viršininke dirbo V. Latvienė, Finansų skyriaus vedėja – J. Viltrakienė.

Finansinis auditas buvo atliktas šiose apskričių valstybinėse mokesčių inspekcijose (AVMI): Šiaulių AVMI (Vilniaus g. 265, LT-76337 Šiauliai, kodas 8872954, viršininkas – M. Kaseliauskas, Finansų skyriaus vedėja – I. Grigaliūnienė) ir Tauragės AVMI (J. Tumo-Vaižganto g. 116, LT-72265 Tauragė, kodas 8872969, viršininkas – A. Šatikas, Buhalterinės apskaitos skyriaus vedėja – R. Lileikienė).

Vidaus kontrolė

VMI prie FM vidaus kontrolės sistema visumoje atitinka Lietuvos Respublikos vidaus kontrolės ir vidaus audito įstatymo (2002-12-10 Nr. IX-1253) nuostatas ir Lietuvos Respublikos finansų ministro 2003-05-08 įsakymu Nr. 1K-123 patvirtintus Finansų kontrolės reikalavimus. Tačiau įstaigoje taikomos kai kurios kontrolės procedūros yra nepakankamai veiksmingos.

Finansinės veiklos rezultatai

VMI penkioms programoms vykdyti 2003 m. patvirtinti ir gauti asignavimai bei padarytos kasinės ir faktinės išlaidos pateikiamos lentelėje.

(tūkst. Lt)

Programų kodai	Funkcinės klasifikacijos kodas	Programų pavadinimai	Patvirtinti asignavimai metams, įskaitant patikslinimą	Gauti asignavimai	Kasinės išlaidos	Faktinės išlaidos	Palyginimas	
							kasinių išlaidų su patvirtintais asignavimais (3-1 skl.)	faktinių išlaidų su patvirtintais asignavimais (4-1 skl.)
A	B	C	1	2	3	4	5	6
		IŠ VISO iš jų patvirtinta LRĮ ir LRV nutarimu	*198276,2 197312	190057,0	190057,0	182128,8	-8219,2	-16147,4

1.1	01.01.02 01.05.01 14.02.01	Mokesčių administravimas	42378,9 119349,1 1038,0	41551,8 119045,4 726,7	41551,8 119045,4 726,7	33879,0 119366,5 726,7	-827,1 -303,7 -311,3	-8499,9 17,4 -311,3
1.2	01.05.01	Nusikaltimų finansams prevencija	443,0	438,9	438,9	438,9	-4,1	-4,1
1.3	14.02.01	Specialioji specialių apskaitos blankų ir banderolių platinimo programa	30207,2	27102,1	27102,1	27679,6	-3105,1	-2527,6
1.4	14.02.01	Konfiskuoto ar kitaip valstybei perduoto turto realizavimo programa	500,0	37,5	37,5	37,5	-462,5	-462,5
50.1	01.01.02	Europos Sąjungos PHARE paramos bendrojo finansavimo programa	4360,0	1154,6	1154,6	0,6	-3205,4	-4359,4

- įskaičius 1.3 programai vykdyti nepanaudotą likutį 2003-01-01 - 47 tūkst. Lt ir 917,2 tūkst. Lt perduotus asignavimus už 2002 m.

VMI 2003 metais gautus valstybės biudžeto asignavimus panaudojo patvirtintose programose nustatytiems tikslams ir neviršijo Lietuvos Respublikos 2003 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymu ((2002-12-10 Nr. IX-1227 su vėlesniais pakeitimais) ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003-01-21 nutarimu Nr. 62 “Dėl 2003 metų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto asignavimų paskirstymo pagal tvirtinamas programas patvirtinimo” (su vėlesniais pakeitimais) bei sąmatose patvirtintų asignavimų paprastosioms išlaidoms (iš jų darbo užmokesčiui) ir nepaprastosioms išlaidoms

VMI 2003 metais nepanaudojo ir į valstybės biudžetą pervedė 195,1 tūkst. Lt valstybės biudžeto lėšų, iš jų: Vilniaus AVMI – 108,1 tūkst. Lt, Panevėžio AVMI – 49,7 tūkst. Lt, Kauno AVMI – 33,3 tūkst. Lt, Tauragės AVMI – 4 tūkst. Lt

VMI penkioms programoms vykdyti padarytos kasinės išlaidos 7928,2 tūkst. Lt didesnės nei faktinės išlaidos dėl šių priežasčių:

- 1154,0 tūkst. Lt (50.1 programa) dėl išankstinio apmokėjimo TRASY S.A. už Lietuvos mokesčių informacinės sistemos plėtrą, užtikrinant jos prisijungimą prie ES informacinės sistemos, pagal trišalės paslaugų sutarties Nr.3075202 01.01.0002 išipareigojimus (7.3 p.);
- 7685,5 tūkst. Lt (1.1 programa, valstybės funkcija 01.01.02) – gražinta paskola už 1998 metais įsigytą ilgalaikį turtą pagal 1998-03-19 paskolos sutartį Nr. 007-I.

VMI (įskaitant pavaldžias apskričių valstybines mokesčių inspekcijas) Lietuvos Respublikos 2003 m. valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo 3 priedėlyje patvirtintą pajamų už teikiamas paslaugas įmokų į valstybės biudžetą užduotį įvykdė 95,5 proc., arba 1303,5 tūkst. Lt mažiau nei patvirtinta (2003 m. patvirtinta – 29243 tūkst. Lt, faktiškos įmokos – 27939,5 tūkst. Lt). Nepanaudotų asignavimų specialiajai programai (kodas 1.3) vykdyti likutis 2004-01-01 – 1801,6 tūkst. Lt.

Be to, VMI prie FM 2003 metais Pajamų deklaracijų apdorojimo centro statybai Druskininkų m. gavo ir panaudojo 6500 tūkst. Lt Privatizavimo fondo lėšų.

Klaidos, pažeidimai ir pastebėjimai

VMI prie FM valstybės tarnautojų pareigybių aprašymai parengti pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002-05-20 nutarimu Nr. 685 patvirtintos Valstybės tarnautojų pareigybių aprašymo ir vertinimo metodikos 1-ame priede pateiktą Valstybės tarnautojo pareigybės aprašymo pavyzdį. Kaip ir minėtos metodikos pavyzdyje, VMI prie FM valstybės tarnautojų pareigybių aprašymuose atsakomybė nenumatyta. Apie tai VMI prie FM vadovybę informavome Valstybės kontrolės 2003-11-12 raštu Nr. S-(1010-1.10.1)-1966 “Dėl audito metu nustatytų pažeidimų ir neatitikimų”, tačiau iki audituotų metų pabaigos valstybės tarnautojų pareigybių aprašymai nebuvo papildyti.

VMI prie FM Sistemos valdymo skyriaus nuostatų, patvirtintų inspekcijos viršininko M. Strumskio 2001-04-27 įsakymu Nr. 84 III-iame skyriuje „Skyriaus uždaviniai ir funkcijos“ 9.9 – 9.12 papunkčiuose buvo nustatytos funkcijos, susijusios su papildomai į valstybės biudžetą išieškotų lėšų, skirtų materialinei bazei stiprinti, darbuotojams materialiai skatinti bei socialinėms garantijoms teikti planavimu, naudojimo tvarka bei analize. Pagal Mokesčių administravimo įstatymo pakeitimo ir papildymo įstatymo (2001-06-26 Nr. IX-394) 5 str. 1 d. nuo 2002-01-01 buvo pripažinta netekusi galios Mokesčių administravimo įstatymo 8 straipsnio 2 dalis, pagal kurią valstybinėms mokesčių inspekcijoms materialinei bazei stiprinti ir darbuotojams materialiai skatinti buvo papildomai skiriama 30 proc. patikrinimų metu išieškotų į valstybės biudžetą lėšų. Taigi, nuostatuose nustatytos funkcijos neatitiko faktinės padėties. Mūsų siūlymu minėtos nuostatos buvo pakeistos VMI prie FM viršininkės V. Latvienės 2004-01-14 įsakymu Nr. V-6.

Nesilaikant Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-05-14 nutarimu Nr. 543 patvirtintos Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo tvarkos 6.3 p. ir finansų ministro 2000-12-29 įsakymu Nr. 352 patvirtintos Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacijos reikalavimų, VMI sistemos centralizuotų priemonių išlaidos audituotiems metams buvo planuotos įstaigos tiesiogiai vykdomos programos „Mokesčių administravimas“ išlaidų sąmatos sudėtyje pagal valstybės funkciją 01.01.02 „Valstybės finansų ir mokesčių įstaigos“. Minėtos išlaidos turėjo būti planuojamos sudarant atskirą programos „Mokesčių administravimas“ išlaidų sąmatą pagal valstybės funkciją 01.05.01 „Kitos valstybės išlaidos“. Darant centralizuotų priemonių išlaidas ir apskaitant jas pagal programos „Mokesčių administravimas“ valstybės funkciją 01.01.02 „Valstybės finansų ir mokesčių įstaigos“, šios išlaidos atitinkamai padidinamos. Apie tai VMI prie FM vadovybę informuota Valstybės kontrolės 2003-11-12 raštu Nr. S-(1010-1.10.1)-1966 “Dėl audito metu nustatytų pažeidimų ir neatitikimų”.

Be to, VMI 2003 m. planavo ir kasines bei faktines išlaidas leidiniams apskaitė biudžeto išlaidų ekonominės klasifikacijos straipsnyje „Kitos išlaidos“ (ekonominės klasifikacijos kodas 1.01.3.30). Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos 2004-01-

05 raštu Nr.(4.3-05)-R-19 „Dėl 2004 metų išlaidų sąmatų pateikimo“ apskričių valstybinių mokesčių inspekcijų viršininkams nurodė sudarant Išlaidų sąmatas spaudos, knygų bei kitų informacinių leidinių prenumeratai ir pirkimui reikalingas lėšas numatyti 2.2.1.1.08 straipsnyje „Spaudiniai“.

Mūsų siūlymu VMI 2004 m. programų sąmatos sudarytos ir patvirtintos pagal minėtą Tvarką ir finansų ministro 2003-07-03 įsakymu Nr. 1K-184 patvirtintą Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikaciją. Būtent:

- centralizuotoms tiekimo ir pirkimo paslaugų išlaidoms (23366,0 tūkst. Lt) sudaryta 2004 m. programos „Mokesčių administravimas“ (kodas 1.1) sąmata (valstybės funkcija 01.03.03.01 „Kitos bendros paslaugos“);
- išlaidos spaudos, knygų bei kitų informacinių leidinių prenumeratai ir pirkimui (1065,4 tūkst. Lt) numatytos 2004 m. programos „Mokesčių administravimas“ sąmatų 2.2.1.1.08 išlaidų straipsnyje „Spaudiniai“ (valstybės funkcija 01.01.02.02 „Finansiniai ir fiskaliniai reikalai“).

VMI prie FM tris paskolas valstybės vardu (likutis 2003-01-01 – 11760,7 tūkst. Lt, likutis 2003-10-01 – 1695 tūkst. Lt) ir Privatizavimo fondo lėšas (likutis 2003-10-01 – 1120,6 tūkst. Lt) apskaitė 270 subsąskaitoje „Kiti fondai“, nesivadovaudama Lietuvos Respublikos finansų ministro 2001-03-16 įsakymu Nr. 70 patvirtintos Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos tvarkos 199 ir 279 p. Mūsų siūlymu VMI prie FM audito metu šį pažeidimą pašalino - paskolas valstybės vardu ir Privatizavimo fondo lėšas apskaitė subsąskaitose 176/1 ir 176/2 „Atsiskaitymai už pavedimų lėšas“.

Pagal audito metu surinktą informaciją nustatyta, kad Vilniaus, Kauno, Marijampolės, Utenos, Telšių AVMI pagal panaudos sutartis naudojamus žemės sklypus iki audituotų metų pabaigos neapskaitė, kaip to reikalauja Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos tvarkos 26, 303 ir 306 p.

Žemės, esančios po patikėjimo teise valdomais kai kuriais pastatais (VMI prie FM - Vasario 16-osios g. 15, Vilnius; Tauragės AVMI - K. Donelaičio g. 11a-10, 11a-3, ir 9a-18, Dariaus ir Girėno g. 98, Jurbarkas, Respublikos g. 7-1 ir 7-4, Tauragė; Šiaulių AVMI - Vytauto Didžiojo g. 10, Pakruojis, L. Petravičiaus g. 2N, N. Akmenė, Livonijos g. 10, Joniškis, Vytauto g. 87, Vilniaus g. 265, 269, 271 ir 273, Šiauliai), panaudos ar ilgalaikės nuomos sutartys nesudarytos ir teisės aktų nustatyta tvarka neįregistruotos, todėl šie žemės sklypai iki audituotų metų pabaigos neapskaityti.

Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos 2004-02-13 raštu Nr. (9.2-02)-R-1492 „Dėl sutarčių sudarymo“ nurodė apskričių valstybinėms mokesčių inspekcijoms su atitinkamomis apskričių viršininkų administracijomis sudaryti valstybinės žemės panaudos sutartis ir suteiktus žemės sklypus įtraukti į apskaitą.

Atkreipiame dėmesį, kad Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos 2003 m. finansines ataskaitas, pateiktas Finansų ministerijai ir Valstybės kontrolei, pasirašė ne įstaigos vadovas (asignavimų valdytojas), o VMI prie FM viršininkės pirmasis pavaduotojas J. Gurauskas.

Rekomendacijos

Siūlome patikslinti Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Finansų ministerijos valstybės tarnautojų pareigybių aprašymus.

Mūsų nuomone, tikslinga papildyti kontrolės procedūras, užtikrinančias teisingą išlaidų planavimą ir turto apskaitą.

Finansinio audito 1-ojo departamento direktorė

Laima Šipkauskienė

Vyriausioji valstybinė auditorė

Danutė Mačiulaitienė

Susipažinome:

Valstybinės mokesčių inspekcijos
prie Lietuvos Respublikos
finansų ministerijos viršininkė

Violeta Latvienė

Finansų skyriaus vedėja

Janina Viltrakienė